

■ Изградња ОДГ постројења у ТЕНТ Б

У пуном замаху

Садржај

Из ЕПС групе

- 04 Ремонт угљених система
ПК „Тамнава-Западно поље“
Завршено „сређивање“ најмлађег багера

Догађаји

- 06 Одсумпоравање димних гасова у ТЕНТ А
Радови у прогресу

- 07 Изградња ОДГ постројења у ТЕНТ Б
У пуном замаху

Актуелно

- 10 Железнички транспорт ТЕНТ
На прузи као у кошници

- 11 Реализација циљева
енергетске ефикасности
Штедња енергије свуда

Локални мозаик

- 12 Са 17. Међународне изложбе паса
Традиција коју треба чувати

Саобраћајна сигнализација у близини школа
Обележавање пешачких прелаза

- 13 Значајно књижевно признање
обреновачком песнику
„Хрисовуља“ за Радета Танасијевића

05

Историјски лоша хидрологија на рекама

Стабилно снабдевање упркос суши

08

У ТЕНТ Б

Завршен ремонт блока Б2

09

Ремонтна сезона у ТЕНТ А

Радови на блоку А1 улазе у финиш

импресум

В.Д. ДИРЕКТОРА: Мировлас Томашевић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Звездана Јовановић Поповић, ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Радое Радосављевић, РЕДАКЦИЈА: Миодраг Вуковић, Љиљана Јовичић, Љубивоје Маричић, Сања Врањеш, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Богољуба Урошевића Црног 44, 11500 Обреновац, ТЕЛЕФОН: 011/20-54-500, Е-МАИЛ: redakcijatent@eps.rs WEB SITE: www.eps.rs ЛИКОВНА И ГРАФИЧКА ПРИПРЕМА: „Комазец“, Инђија, НАСЛОВНА СТРАНА: Љубивоје Маричић, ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: „Комазец“

Први број листа ТЕ „Никола Тесла“, под називом „Информативни билтен“, изашао је из штампе августа 1978. године, од октобра 1979. носи назив ТЕНТ, а од 15. новембра 2017. године „ЕПС ЕНЕРГИЈА ТЕНТ“

Завршено „сређивање“ најмлађег багера

После осам година рада на „глодару 5“ замењене носеће сајле. Након ремонта, за улазак у производњу уз „петицу“ спремни „ведричар“ и „глодар 4“

На роторном багеру „глодар 5“, носиоцу производње на Површинском копу „Тамнава-Западно поље“ и најмлађој машини те врсте, у другој седмици августа обављен је годишњи ремонт. У оквиру ремонта рударских машина за копање угља на овом копу, пре тога ремонтован је багер „ведричар“.

Након осам година рада, на багеру „глодар 5“ замењене су носеће сајле, што је за екипу

машинаца из „Метала“ био изазов, јер се са овим задатком до тада нису сусретали.

— Замена носећих ужади је реализована, али посао је трајао нешто дуже од предвиђеног. Нису нас пратили повољни временски услови, било је дана са великом количином падавина које су паралисале рад, а утицале су и на стање прилазних путева. Зато нам је често био отежан транспорт резервних делова — објаснио је Ненад Ненадовић, машински надзорник на „глодару 5“ у име „Западног поља“, и додао да је то био најважнији разлог за продужење рока. Ипак, то се није одразило на производњу, с обзиром на то да су током тих пет дана ремонтни послови обављани и у Дробилани.

Бојан Анђић, руководица радова на „глодару 5“ из „Метала“, каже да је продужењу рока допринело и то што за овај посао, који је рађен први пут, не постоји јасно утврђена технологија. Зато су у већем делу морали да се ослањају на своје искуство.

— Роторни багер „глодар 5“ има специфичну штицну тешку 42 тоне и када се растерети није потребно водити барит из противтега. Веома га је тешко подићи и ово је било први пут да смо то радили откако је у копу — изнео је појединости Анђић.

Анђић је објаснио да рад на терену током кишних дана није био могућ. Уследио је период успореног рада, док се не санирају приступни путеви. С обзиром на то да је на угљеним системима у време трајања ремонта неопходно присуство ватрогасаца, а да су због стања на путевима они често каснили, радови су и због тога чекали. Без обзира на то што су примљени нови запослени, било је момената када је недостајало стручног особља.

— Реч је махом о младим људима, који још нису прошли комплетну обуку и потребно је време да се оспособе да самостално обављају неки од задатака. Није опција да се доводи у питање њихова безбедност или да им се послови препуштају без пратње искусних радника — рекао је он.

Осим замене ужади, која је била највећи посао, на „глодару 5“ рађена је демонтажа и монтажа редуктора кружног кретања траке два и санација постоља кружног кретања те траке. Регенерација кружног кретања исте траке рађена је у „Металу“. На радном месту је било највише посла и сви су успешно завршени, а било је и непланираних интервенција. Због пукотина на погонским точковима на транспорту један од њих је замењен, а други регенерисан.

Када је реч о електропословима, и ту су планови реализовани. Предрадник за ове радове из „Метала“ Горан Марковић рекао је да се махом радило о ситним изменама опреме и класичним сервисима. Група од 10 електричара имала је задатак да отвори сваки електродео, провери га и уради сервис.

Новопостављени помоћник управника за угаљ Бојан

Спремни

Након ремонта, „Западно поље“ почело је производњу угља са три багера, „глодаром 4“, „ведричаром“ и „глодаром 52“, пошто су на њему обављене функционалне пробе. Са почетком утовара угља у возове сви багери, осим „глодара 1“ чији годишњи ремонт је почео почетком септембра, били су спремни за рад. Сваки од њих мораће да ради селективно, јер производе и међуслојну јаловину.

Милосављевић задовољан је начином овогодишњег ремонта на угљеним системима по принципу „машина по машина“, јер је сва пажња усмерена на справу која се ремонтује. Због осталих послова у копу значајно је што је растеређенија Служба машинских радова и Помоћна механизација.

— Сигуран сам да ће рад „Западног поља“ током предстојеће зиме бити неометан. Отвореног угља има довољно, у производњу угља укључени су и ровокопачи, багери дреглајни и камиони. Дисконтинуална производња угља је започета ове године на различитим локацијама, угаљ се вади и тамо где није могуће да буду постављени роторни багер и систем. Има доста локација на којима су остале количине угља које могу да се искористе, па ћемо са овом праксом наставити и убудуће — објаснио је Милосављевић додатне ангажмане у производњи угља.

Биланси говоре да је производња угља за осам месеци на нивоу планиране. Док је трајао ремонт Дробилане багери су били позиционирани тако да скидају само јаловинске масе, а од 7. септембра почело је одлагање угља на депоније, што значи и позиционирање багера на угљене партије. Са почетком рада Дробилане кренуо је и утовар возова.

М. Димитријевић

Стабилно снабдевање упркос суши

ЕПС предузима све неопходне мере да спремно уђе у зимски период

Дуготрајна суша и историјски лоши хидролошки услови с доточима на рекама, који су најнижи у последњих 10 година, утицали су на веома ниске нивое акумулација у Србији. Током ове године хидролошка ситуација је неповољна, односно била је велика суша, због чега је произведено 28 одсто мање електричне енергије из хидроелектрана ЕПС-а него прошле године, која је била хидролошки изузетно добра.

Производња у огранку „ХЕ Ћердап“ је у јуну ове године за 30 одсто мања у односу на јун 2021.

године, а у јулу ове године је чак 40 одсто мања у односу на јул прошле године. На Дрини је ситуација незнатно боља.

Вишегодишњи просек дотока Дунава на Ћердапу за јун је 6.155 кубика воде у секунди, а колика је суша на Дунаву, говори и податак да је овог јуна у просеку дотицало 3.738 кубика воде у секунди, а у јулу и мање. Јулски вишегодишњи просек је 4.977 кубика у секунди, а овог јула доток је био 2.432 кубика у секунди, односно половина од вишегодишњег просека. Тренд опадања дотока настављен је и у августу.

„Електропривреда Србије“ стабилно снабдева грађане и привреду електричном енергијом и недостатак енергије из хидросектора надокнађује се већим ангажовањем термоелектрана и набавком струје. Угаљ из Румуније довози се баржама на пристаниште ТЕНТ А у Обреновцу. У августу је на снази била забрана пловидбе

из Бугарске због ниског водостаја, али се угаљ из Бугарске довози возовима.

ЕПС предузима све неопходне мере да спремно уђе у зимски период. Раде се ремонти производних капацитета (термоелектрана и хидроелектрана), као и пројекти за побољшање производње угља. Интензивно се ради на унапређењу производње у Рударском басену

„Колубара“ како би се достигла просечна дневна производња од око 80.000 тона. Коп „Дрмно“ у Костоцу, поред обезбеђења угља за потребе ТЕ „Костолац“ А и Б, дневно у просеку испоручује и око 4.000 тона угља за ТЕНТ А. Уз успешну реализацију уговора за увоз угља из региона, термоелектране ТЕНТ А и Б биће снабдеване потребним количинама угља.

Р. Е.

■ Од 1. септембра повећане цене електричне енергије

Струја за домаћинства и даље најјефтинија у региону

Глобална криза у енергетском сектору, пораст цена сировина и раст инфлације кључни су фактори за корекцију ценовника електричне енергије

цене електричне енергије за гарантовано снабдевање, то јест домаћинства, од 1. септембра. Повећање цене електричне енергије утврђено је применом методологије за одређивање цене електричне енергије за гарантовано снабдевање и износи 6,5 одсто.

Влада Републике Србије донела је програм финансијске консолидације, који као једну од битних мера предвиђа корекцију цене електричне енергије, јер је цена производње енергије виша од цене на гарантованом снабдевању. Глобална криза у енергетском сектору, пораст цена сировина

и раст инфлације кључни су фактори за корекцију ценовника електричне енергије. Отежавајућа околност је и раст цена енергената на европском нивоу од лета 2021. године, а неизвесност у погледу снабдевања електричном енергијом све је већа од фебруара 2022, односно од почетка рата у Украјини.

И поред корекције, цена електричне енергије за домаћинства у Србији и даље је најнижа у региону и Европи. Цена струје код нас је нижа у односу на цену за домаћинства у Босни и Херцеговини, Северној Македонији, Црној Гори, Хрватској...

Р. Е.

Агенција за енергетику Републике Србије дала је сагласност на повећање

Радови у прогресу

Извођачи граде објекте обе фазе. При крају су активности на касети 1 за одлагање гипса

На великом броју објеката фазе 1 у постројењу за одсумпоровање димних гасова у ТЕНТ А почела су хладна тестирања опреме уз обуку будућих оператера и радника за одржавање постројења. У сарадњи са представницима испоручиоца опреме вакуумских тракастих филтера за сушење гипса „Shanghai Xuhe“, на објекту силос гипса Ц30 завршена је монтажа, обављена обука и упознавање са радом филтера.

– На објектима пријема и транспорта кречњака Ц18, Ц19 и Ц39 обављена је „топла“ проба са кречњаком свих тракастих транспортера од вагонског и камионског пријема до складишта кречњака, објекта Ц22. У току је монтажа камионских вага за кречњак. Ускоро се завршавају радови на спољним хидротехничким инсталацијама као и пумпним станицама за фекалну и атмосферску канализацију – каже Љиљана Велимировић, руководилац пројекта за изградњу постројења за ОДГ.

Изводе се припремни радови и за хидро-тестирање челичних

цевовода процесне воде. Већи део резервоара фазе 1 је гумиран и термички изолован. Најзначајнији међу њима су резервоари хидромешавине кречњака из којих ће се испоручивати ова суспензија ка апсорберима у циљу смањења емисије SO₂ из димних гасова.

У фази 2 одвијају се радови на апсорберима, пумпним станицама, цевним мостовима, резервоарима процесне воде и резервоару за хаварно пражњење апсорбера, челичној конструкцији и каналима димног гаса.

– На апсорберу Ц2 за блокове А5 и А6 завршена је монтажа рециркулационих пумпи, завршава се монтажа рециркулационих цевовода и њихово ламинирање, монтажа дуваљки и цевовода оксидационог ваздуха, као и мешачи. На апсорберу Ц1 завршена је монтажа челичне конструкције и започета монтажа влажног димњака. Завршена је монтажа цевовода оксидационог ваздуха, започета је монтажа рециркулационих пумпи, монтажа ФРП цевовода и монтажа улазног канала димног гаса апсорбера Ц1 – наглашава Велимировић.

Ради се на монтажи цевовода процесне воде од ГПО до резервоара процесне воде Ц9. У току је хидро-тест резервоара Ц9. Након тога планирано је спровођење хидро-теста резервоара за хаварно пражњење Ц8 чија је монтажа и заваривање при крају.

На каналима димних гасова (КДГ) блокова А3/А4 и А5/А6 изводи

■ Апсорбер за блокове 3 и 4

се радови на блоковању и монтажи канала димних гасова, и носеће конструкције. Отежана набавка челика за скретне лимове успорава изградњу КДГ.

Током ремонта блока А5, који је почео 3. септембра, извођач планира да заврши радове на „tie in“ канала димних гасова, да монтира вентилаторе заптивног ваздуха за бајпас и усисне клапне, и пусти напајање на Ц5 са 5БТ1 трафоа.

Електро радови, према речима Љиљане Велимировић, успешно прате машинску монтажу. До краја септембра очекује се завршетак радова на цевном мосту Ц38-6 и Ц38-6а, и електро-повезивање са објектом Ц23, што је услов за напајање 6 kV потрошача и пуштање у рад свих објеката фазе 1.

На објекту Ц37 – згради за угушћавање хидромешавине гипса и припрему за транспорт на касету 1, обављају се бетонски радови и монтажа два резервоара хидромешавине гипса као и челична конструкција објекта. Завршена је монтажа челичних носача цевног моста Ц38-14 и започета монтажа челичног цевовода.

Радови на касети 1 депоније pepела и шљаке која се припрема

Еколошки беневит

Иде се полако, али сигурно ка завршетку пројекта. Основни циљ је да се смањи емисија SO₂ у димним гасовима испод 200 милиграма по кубном метру, као и емисија прашкастих материја испод 20 милиграма по кубном метру. То ће бити велики еколошки беневит – каже Љиљана Велимировић.

за пријем хидромешавине гипса са постројења ОДГ ТЕНТ блокова А3-А6, углавном су завршени. Обављен је преглед изведених радова уз присуство свих учесника дела пројекта, направљена листа отворених питања са мањим коментарима и тренутно извођач радова ради на отклањању примедби. У току су активности на реализацији конекције објекта Ц37 са касетом 1 (чеони део касете 1), и одводног цевовода до касете 4, уз све неопходне услове при извођењу радова како би се синхронизовале са активностима на изградњи касете 4.

Приредио: Р. Радосављевић

Фото: СКИП

■ Канали димног гаса блокова 5 и 6 – монтажа

У пуном замаху

На градилишту се одвијају радови из све четири фазе изградње постројења. Велика пажња поклања се безбедности на раду

Пројекат изградње постројења за одсумпорување димног гаса термоелектране ТЕНТ Б, вредности 198 милиона евра, који се ради под надзором Сектора за кључне инвестиционе пројекте ЈП ЕПС и ТЕНТ-ових стручњака, у пуном је замаху. Ради се по одобреним свескама пројекта за извођење.

– Активности у делу пројектовања одвијају се врло интензивно. У изради је детаљан пројекат постројења – Пројекат за извођење. Пројектант („ЦЕ Група“) доставља свеске израђене по инжењерским дисциплинама на коментарисање и потом их коригује и поново доставља. – каже у име стручног тима Љиљана Велимировић, руководилац пројекта. – У коментарисању пројекта учествују колеге из ЕПС тима за реализацију пројекта и консултант на пројекту, конзорцијум „Делта Инжењеринг“, немачки RWE и „South – East European Consultants“.

Тренутно, од укупно 239 свезака израђено је 217 свезака. Те свеске су сада у различитим фазама дораде. Ревидирају се по приоритетима радова. До сада је одобрено укупно 86 свезака, што представља трећину укупног броја.

Градилиште је врло активно и велики број сарадника на пројекту, како из ЈП ЕПС, тако

и осталих учесника пројекта, ангажовано је у пуном смислу те речи. Поред извођача (конзорцијум „Mitsubishi Power“, „Енерготехника“ Јужна Бачка, „Гоша Монтажа“ и „Exing b&p“), ту је и стручни надзор из „Делта Инжењеринга“, према Закону о планирању и изградњи. За обезбеђење квалитета опреме и радова (ТПИ) задужени су конзорцијум „Завод за заваривање“, SGS и Технички центар „Инспект“. Од почетка израде тендерске документације пројекат прате и консултант, конзорцијум „Делта Инжењеринг“, „RWE Technology International“, „Essen“, SEEC Београд.

На градилишту постројења за ОДГ ТЕНТ Б извођачи раде на објектима све четири фазе изградње постројења. Сваког дана на градилишту ради око 170 радника. Велика пажња поклања се безбедности на раду. Свакодневно се добијају извештаји координатора у свакој фази извођања радова о томе шта на градилишту мора да се исправи како би се радови одвијали потпуно безбедно. Такође, брига извођача радова о БЗР је на високом нивоу.

Фаза 1 је део постројења за припрему кречњака и третман гипса. У току су радови на три објекта. За складиште кречњака и гипса изводе се темељи. До сада је урађено 56 шипова

Добар почетак

На постројењу ОДГ у ТЕНТ Б тренутно се обавља 15 одсто укупних радова, што је у складу са темин-планом. Циљ је да крајем 2024. године емисија SO_2 у димним гасовима буде испод 130 милиграма по кубном метру уз додатно смањење емисије прашкастих материја испод 10 милиграма по кубном метру – каже Љиљана Велимировић.

■ Постављање шипова за складиште кречњака

пречника 600 милиметара и 12 шипова пречника 1.000 милиметара. Допремљено је још 56 арматурних кошева за будуће шипове пречника 1.000 милиметара. На електро згради фазе 1 у току су бетонски радови – бетонирају се стубови првог спрата. А за објекат истоварне станице кречњака за вагоне, у току је испумпавање подземне воде и припрема за ископ.

Фаза 2 обухвата апсорбере за блокове 1 и 2, као и пратеће објекте. Представља најважнији део постројења за одсумпорување. Монтажа челичних омотача оба апсорбера ради се до висине 23 метра, монтирају се прикључци апсорбера за димни гас, суспензију кречњака и многи други, а на коти нула у монтажи су конусни прикључци апсорбера на димоводне канале. Бетонски (спољни) плашт димњака бетониран је до висине 44 метра. Димњак ће бити висок 170 метара и у њему биће изграђена станица за дуваљке на коти нула метара. Бетонски радови на електро згради фазе 2 су углавном завршени, комплетирана је бетонска конструкција једносратног објекта. У току је и монтажа два резервоара процесне воде, заварују се омотачи и предмонтажа кровна конструкција. Већ је завршен и темељ резервоара за хитно пражњење апсорбера.

Фирма „Пластикон“ израђује делове будућег влажног димњака за оба апсорбера. Израђено је 19 сегмената.

У оквиру Фазе 3 (канали димног гаса са БУФ – овима) током ремонта блока 1 завршена је монтажа елемента за повезивање („tie-in“) димног канала за блок 1, а у ремонту блока 2 успешно је подигнут спојни елемент (сегмент) канала и у току је његово повезивање са постојећим димним каналом овог блока.

У Фази 4 која обухвата мостове за ношење цевовода и електро-каблова, у току је рашишћавање терена и израда темеља носача.

Приредио: Р. Радосављевић
Фото: СКИП

■ Производња делова влажног димњака од ФРП материјала

Завршен ремонт блока Б2

Према предвиђеном року од 29 дана, ремонт је стандардни, а изнад планираних оквира је према обиму, значају и очекиваним ефектима

Александар Илић са сарадницима

У термоелектрани „Никола Тесла Б“ завршен је стандардни ремонт блока Б2, који је према плану трајао 29 дана. Блок је на мрежи од 12. септембра, и очекује се да његов рад буде стабилнији, поузданији и ефикаснији.

Александар Илић, директор ТЕНТ Б, каже да је овај ремонт био доста специфичан, пре свега због обима посла.

– Према предвиђеном року, ово је био стандардни ремонт, али је према обиму и значају обављених радова имао знатно шире размере. Месец дана пре почетка ремонтних радова имали смо проблема на расту. Одлучили смо да на десном расту обавимо капитални ремонт. То је посао који се обично ради око 45 дана, а ми смо имали на располагању свега 23 дана. Упоредо с тим текло је обијање наслага са прегрејачких површина и дела испаривача. Да би тај посао могао безбедно да се одвија, котао смо преградили фоснама – објашњава Илић и напомиње да је десни раст ремонтан уз помоћ фирме „ЛМ Металмонт“, док су леви третирале екипе из ТЕНТ-а и „Гоше“.

На десном расту замењена је комплетна трака раста, односно сви штапови, дистант завртњи, ваљци и остали витални делови, при чему је замењено укупно 68 штапова. Санирани су канали за ваздух раста, клизне шине и друго. На левом расту било је нешто мање интервенција, јер није скидана комплетна трака, већ само један део растница.

– Био је прави подвиг да се заврши толики посао за тако кратко време. Људи су костантно

радили у две смене, како би све трајало дуго краће. Захваљујем „Металмонт“ и „Гоши“ на професионалном односу и доброј сарадњи – наглашава он.

Пошто је блок радио годину и четири месеца након последњег ремонта, кад се ушло у реци канале, затечено је лошије стање него што се очекивало. И ту је морао да се обави доста обиман посао на свих осам реци канала, посебно по питању шамотирања. То је такође завршено у предвиђеном року.

– Од укупно осам млинова, млинска групација прегледала је седам, док ће нам осми млин бити на располагању од децембра ове године – прецизирао је Илић.

Он је додао да су се пре уласка блока Б2 у ремонт појавиле напрслине на РБ линији. Према стручним проценама, у питању је озбиљан проблем, који је присутан на оба блока и биће у потпуности решен у наредним ремонтима. Током овогодишњег стандардног ремонта, РБ линија је санирана и омогућен нормалан наставак рада блока.

– Морали смо да одсечемо део паровода, да убацимо штуцну и да то заваримо. Приликом ових радова откривена је напрслина и на РБ 04, која је такође санирана, а ти радови су обављани готово до последњег дана. Након замене РБ паровода, која је рађена на оба блока ТЕНТ Б пре 2010. године, приликом монтаже доста су напрегнута РБ пароводи, највише на излазу из колектора. Пошто смо тај проблем уочили, планирали смо да на блоку

Б2 санирамо оно што је најнужније. Осим тога, за ремонте блокова Б1 и Б2 ангажовали смо пројектантску кућу БЕТ, који треба поново да прорачунају укрућења РБ паровода. Планирамо да следеће године урадимо додатну санацију на РБ пароводима. Тиме бисмо практично омогућили наставак рада до трајне санације на блоку Б2, коју планирамо за 2025. годину у оквиру капиталног ремонта. На блоку Б1 то је у плану за 2026. годину, када ћемо вероватно заменити колектор – објаснио је Илић.

С обзиром на старост доње половине испаривача на блоку Б2, очекује се да тај део буде замењен у капиталном ремонту 2025. године. Капитални ремонт блока Б2 требало би да буде готово идентичан

За јаче блокове – калоричнији угаљ

На локацију ТЕНТ Б тренутно стиже угаљ из Босне, који је много калоричнији од колубарског лигнита, а очекују се и испоруке угља са неких других дестинација. До овогодишњег ремонта блока Б2 тако калоричан угаљ нисмо користили. Након ове санације раста, очекујемо да ће блок Б2 моћи да „вози“ на максималном капацитету од 650 мегавата. С обзиром на чињеницу да ће овај блок убудуће користити мешавину колубарског и босанског угља, очекујемо да ће се то позитивно одразити на производњу електричне енергије – наглашава Илић.

капиталном ремонту блока Б1, који је обављен прошле године.

– Највише застоја у претходном периоду блок Б2 имао је управо због проблема са цевним системом у зони трихтера, где смо обавили детаљан преглед и санирани сва места која су се чинила критичним. Завршили смо реконструкцију водоничне станице, која је започета упоредо са ремонтом блока Б1, али је остао део панела у машинској сали, везано за блок 2, тако да смо морали да сачекамо застој блока 2 да бисмо и то привели крају. Завршена је реконструкција управљања у црпној станици, која је такође почета у великом ремонту блока Б1, а сада смо урадили део везан за блок 2. У енергетском делу заменили смо два подразвода (ДЦА и ДЦБ). Остало нам је да на коти 19 метара заменимо енергетске подразводе, тако да ће следеће године сви наши енергетски подразводи бити замењени – најављује Илић.

Према његовим речима, интензивно се ради на санацији млина 21. „Феромонт“ израђује елементе новог млина, на терену је комплетно уклоњен стари бетон постоља млина, као и бетон са дуплог лежаја млина. Обављени су сви припремни радови за почетак монтаже новог млина. Илић очекује да нови млин 21 буде на располагању крајем новембра или почетком децембра.

– Ове године кренули смо са детаљном санацијом допреме угља, коју радимо по етапама, због специфичности самог постројења. Током пролећа урадили смо санацију копака, док сада мењамо траке за угаљ, детаљно контролишемо све погоне, редукторе и другу опрему. У овом ремонту санирани смо комплетну линију за истовар возова. И у наредном периоду, како нам време буде дозвољавало, обављаћемо санацију свих трака, мењати све погонске бубњеве, и генерално заменити све траке. Планирано је да 2025. године, у оквиру капиталног ремонта од 210 дана, урадимо комплетну ревитализацију енергетског постројења, допреме угља, као и мерно-управљачке опреме – закључује Илић.

Љ. Ј.

Радови на блоку А1 улазе у финиш

У току је последња, технички најзахтевнија фаза комплексног посла, како би се првенцу највеће термоелектране ЕПС-а омогућио безбедан, стабилан и поуздан рад

На локацији ТЕНТ А у Обреновцу, један од најважнијих послова је ремонт блока А1, који се спрема за улазак у завршну и технички најкомплекснију фазу. Радови су започети 1. јуна и приликом прегледа опреме, уочено је да су поједини делови у лошем стању, па ће партнер из Пољске да испоручи нове и поправи старе делове, за шта је потребно више времена од првобитно планираног. Због тога се очекује да ће ремонт трајати дуже од планираних 115 дана. Највећи обим послова предвиђен на турбинском постројењу.

О технички најзахтевнијој и најкомплекснијој фази ремонта, о досадашњем току и динамици радова на турбини говорила је трочлана екипа из Сектора машинског одржавања у којој су Данка Стефановић, водећи инжењер за турбинско постројење, Александар Петровић, инжењер за турбоагрегате блокова А1 и А2, и Драган Молдовановић, пословођа за турбинско постројење.

Они су подсетили да је у овогодишњем ремонту „јединице“ нагласак на замени кућишта и ротора турбине средњег притиска (ТСР), али и на прегледу и санацији остале опреме, ради обезбеђивања стабилног и поузданог рада турбоагрегата у наредном периоду. Озбиљан и обиман посао поверен је конзорцијуму који чине ПРО ТЕНТ, пољска фирма „ZRE Katowice“, београдски „Монтавар“ и „Феромонт“.

– Делови турбине средњег притиска који се задржавају,

почетком јула отпремљени су у фабрику „ZRE Katowice“, која је испоручилац кућишта и ротора. У фабрици су обављени дефектажа и санација, и ови елементи турбине средњег притиска доведени су у функционално стање. Обављена је и фабричка предмонтажа комплетне турбине средњег притиска. На тај начин скраћују се рокови за извођење монтажних радова на самом постројењу. Елементи турбине средњег притиска, заједно са ротором и кућиштем, у демонтираном стању ће стићи у ТЕНТ, да би се на постројењу обавила финална монтажа, која је технички веома комплексна, захтевна и специфична. Она треба да повеже нову опрему турбине средњег притиска са постојећом опремом (турбина високог и ниског притиска) и пароводима, што ће захтевати додатну дораду на лицу места, као и евентуалне корекције позиција појединих делова турбине. Пошто је приликом прегледа опреме у фабрици „ZRE Katowice“ констатовано да су дијафрагме 14-21 ступња у веома лошем стању, партнер из Пољске ће нам испоручити нове и поправити старе, за шта је неопходно више времена од очекиваног, али ће нам послужити као нужна резерва – каже Данка Стефановић.

Паралелно са радовима у Пољској, на блоку А1 демонтирана је турбина високог притиска (ТВП). Циљ је био да се провери стање опреме која је замењена 2020. године. Због немогућности обртања ротора турбине помоћу

Првенац

У оквиру овогодишњих ремонтних активности обављају се сви неопходни захвати и предузимају адекватне мере како би се „првенцу“ ТЕНТ А омогућило да и у наредном периоду ради безбедно, стабилно и поуздано. Овај „ветеран“, који иза себе има 52 године и око 332.260 сати рада, требало би да остане у што бољој кондицији, јер је несметано функционисање тог блока од великог значаја за стабилност електроенергетског система Србије, али и топлфикационог система Обреновца.

■ Данка Стефановић, Александар Петровић и Драган Молдовановић

прекретног уређаја, и проблема који су се појавили приликом заустављања блока ради прања кондензатора, блок А1 преведен је у ремонт нешто раније него што је првобитно планирано. Показало се да је опрема турбине високог притиска у добром стању и да све карактеристичне мере имају непромењене вредности у односу на оне које су евидентирани приликом замене кућишта и ротора високог притиска. Комплетно је демонтирана и прегледана и турбина ниског притиска, која није ревитализована у протеклом периоду, а добијени резултати такође су задовољавајући.

– Контрола турбина високог и ниског притиска била је неопходна како бисмо били потпуно сигурни да ће комплетан агрегат, након повратка турбине средњег притиска, бити потпуно спреман за нормалан рад – објаснила је Данка.

Александар Петровић је рекао да се у овој, последњој четвртини ремонта, очекује да из Пољске стигне опрема турбине средњег притиска, која ће морати да се прилагоди постојећој.

– Предстоји нам технички најсложенија фаза радова, посебно због чињенице да ће можда бити неопходно померање постојеће опреме, како би она могла да се споји с новом. Управо због тог прилагођавања биће потребна и поновна контрола свих карактеристичних мера у проточном делу турбине, да бисмо се уверили да је све урађено како треба – каже Петровић.

Док су се, према уговору, у Пољској одвијали радови на турбини средњег притиска, радници ТЕНТ-а и извођачи радова започели су комплетну демонтажу и дефектажу турбине високог притиска и турбине ниског притиска у погону ТЕНТ А.

– Проверене су све карактеристичне мере у проточном делу, испитано је стање материјала кућишта, ротора, статорских елемената и склопова вентила. Обављене су ситне санације и корекције центричности у проточном делу како би се побољшале перформансе турбине. Обавезна је и детаљна ревизија свих помоћних система који опслужују турбоагрегат – набројао је Петровић.

Искусни пословођа Драган Молдовановић, који је цео радни век провео на турбини, наводи да су сви учесници у ремонту блока А1 максимално ангажовани и посвећени овом великом и значајном послу.

– Запослени из огранка ТЕНТ и извођачи радова улажу велики труд, знање и искуство да би се ремонт обавио што квалитетније, у складу са плановима и очекивањима ЕПС-а. Сваки део је детаљно прегледан, проверене су све мере и отклоњени сви уочени недостаци, у циљу што боље „припреме терена“ за предстојеће „велико финале“ – монтажу турбине средњег притиска. Повратак ревитализованог „ветерана“ на мрежу биће круна досадашњих заједничких напора – поручује он.

Љ. Јовичић

На прuzzi као у кошници

Квалитетне и благовремене припреме за ефикасно функционисање индустријске железнице током предстојеће зиме, усклађене су са захтевима и потребама рудника и електрана

Железнички транспорт ТЕНТ спреман је да и у наредном

периоду испуњава своје обавезе у електроенергетском систему Србије и да остане снажна спона између површинских копова РБ „Колубара“ и електрана у окранку ТЕНТ-а.

– Уз основни задатак – безбедан, поуздан и редован превоз угља од рудника до електрана, учествујемо у изградњи постројења за одсумпоравање димних гасова на локацијама ТЕНТ А у Обреновцу и ТЕНТ Б у Ушћу, у мери у којој се реализација тог значајног еколошког пројекта укршта са „колосецима“ наше индустријске

железнице – каже Ненад Стевић, директор ЖТ ТЕНТ. – Све наше службе: Служба вуче, Служба одржавања и Саобраћајна служба искористиле су топлији период године да расположиве капацитете што боље припреме за ефикасно функционисање током наступајуће зиме.

Од 1. до 12. септембра, током сервисирања Површинског копа „Тамнава-Западно поље“, на индустријској железници ЖТ ТЕНТ обављени су неопходни послови да систем буде спреман за рад у отежаним зимским условима. Највише послова било је на прuzzi где су се радили замена шина, „решетање“, машинска регулација, варови и друго. Сви радници и механизација удружили су снаге у настојању да се предвиђени послови заврше квалитетно и на време, без обзира што је главни носилац посла била Служба одржавања.

– Сервис на „Тамнава-Западном пољу“ трајао је само 12 дана, након чега је поново почео утовар угља за електране. Потрудили смо се да у том периоду на задовољавајући начин урадимо и завршимо све што је потребно, иако нам временски услови нису дозвољавали извођење појединих радова – објаснио је он, уз напомену да крајњи резултат заслужује позитивну оцену, посебно кад је реч о захватима у циљу веће безбедности саобраћаја.

■ Ускоро више угља из „Тамнаве“

– На путном прелазу који повезује села Пироман и Вепровица, а прилично је фреквентан, обавили смо припреме за уградњу гумених панела и асфалтирање прилазних путева, чиме ћемо тамошњем становништву омогућити још безбеднији и сигурнији прелазак. Биће то још један савремен и безбедан прелаз какве је ЖТ ТЕНТ и раније обезбеђивао житељима појединих места – најавио је Стевић.

Што се тиче усклађивања активности са изградњом постројења ОДГ, ЖТ је тренутно ангажован у изливање појединих темеља на локацији ТЕНТ А, а у наредном периоду очекују и нове задатке. ЖТ је ангажован и на претовару угља из баржи у железничка возила, као и допремању мазута за потребе ТЕНТ А.

– Подршка ЖТ ТЕНТ термоелектрани „Морава“ у Свилајцу, за коју у последње време стиже доста увозног угља, односи се на ангажовање

радника из Службе одржавања, који тамо одлазе да пруже помоћ на локомотивама и у осталим сегментима превоза. Оно што се подразумева јесте ремонтовање возних средстава и трећа тура од 22 возила тренутно је на ремонту у смедеревском „Желвозу“, где радови одмичу предвиђеном динамиком – рекао је он.

Стевић истиче да је Железнички транспорт ТЕНТ и кадровски значајно појачан пријемом одређеног броја нових радника. У питању су машиновође, маневристи, бравари, пружни и помоћни радници, по један руковац грађевинском механизацијом и возач теретних возила. По завршетку обуке и полагању стручних испита, они ће умногоме олакшати рад колегама у ЖТ ТЕНТ.

После ремонта на површинском копу „Тамнава-Западно поље“ значајније количине угља почеће да пристижу на ТЕНТ А и ТЕНТ Б, а овај систем је спреман да их превезе.

Љ. Јовичић

■ Спремни и возила и пруга

Штедња енергије свуда

За сваку организациону целину огранка ТЕНТ утврђени су начини и мере за штедњу енергије

Реализација циљева у оквиру система менаџмента енергијом, према стандарду ISO 50001, у огранку ТЕНТ одвија се према плану. За првих шест месеци одређени циљеви су већ постигнути, а реализација осталих се наставља.

Саша Ђорђевић, шеф Службе за енергетску ефикасност, каже да су за ТЕНТ А у 2022. години дефинисана три основна циља.

– Први је смањење специфичне потрошње блока А6 уградњом нових загрејача високог притиска на блоку. Програм за овај циљ је реализован, набављени су и уграђени загрејачи високог притиска. Уследиће термотехничка испитивања која ће верификовати реализацију овог циља. Други постављени циљ је смањење

■ Замена расвете у црпној станици ТЕНТ Б

специфичне потрошње блока А5 уградњом нових загрејача високог притиска на блоку. Програм за овај циљ је делимично испуњен – расписана је јавна набавка, загрејач је испоручен и уградња се очекује у току предстојећег ремонта блока 5. Испуњење трећег енергетског циља ТЕНТ А, смањење специфичне потрошње турбо постројења заменом турбине средњег притиска на блоку 1 је у току – демонтирана је турбина средњег притиска и сада се очекује испорука кућишта и ротора из Пољске – објашњава Ђорђевић.

О реализацији енергетских циљева у ТЕНТ Б, он најављује да ће смањење сопствене потрошње реконструкцијом климатизације команди блокова бити испуњено до краја године.

– Средства за реализацију су обезбеђена. Тренутно је у припреми неопходна документација за јавну набавку. Радови на реконструкцији црпне станице ради смањења њене потрошње енергије, завршени су већим делом и биће окончани у току ремонта блока ТЕНТ Б2. Што се тиче смањења сопствене потрошње реконструкцијом расвете машинске хале ТЕНТ Б, активности из овог програма су у потпуности завршене, с тим што је у овом случају циљ проширен, тако да је реконструисана и расвета у црпној станици – каже Ђорђевић.

Говорећи о реализацији постављених циљева у Железничком транспорту, Ђорђевић наглашава да је у току пројектовање фотонапонске електране на крову зграде Центра за даљинско управљање (ЦДУ). У потпуности је завршена реконструкција расвете железничких станица Тамнава и Ворбис, а до краја октобра биће реконструисана расвета и у железничкој станици Обреновац.

Енергетски циљеви за ТЕ „Колубара“ и ТЕ „Морава“ базирани су на директној потрошњи енергената и активностима које се континуирано одвијају у самом процесу производње и током редовних ремонтних радова. За спровођење мера и активности у овим термоелектранама потребан је дужи период, тако да се конкретни резултати и побољшања очекују касније.

Циљеви енергетске ефикасности и програми за њихову реализацију за свих пет

Фотонапонска електрана

Спроводе се активности на пројектовању и изградњи фотонапонске електране на крову зграде ЦДУ. Пројектно-техничка документација је завршена, прибављање решења о одобрењу за извођење радова је у току, очекује се и одговор Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре. Средства за реализацију програма су обезбеђена и у току је припрема тендерске документације за покретање јавне набавке.

организационих целина на нивоу огранка ТЕНТ успостављају се почетком године, и планирају у складу са процедурама интегрисаног система менаџмента (IMS) и доступни су и видљиви на интерном порталу огранка ТЕНТ. Успостављање циљева и планирање програма за њихову реализацију се усклађује са планом пословања. Сам циљ представља оно што се жели постићи у наредној години, а произилази из енергетског преиспитивања за сваку организациону целину понаособ. Начин на који ће се тај циљ огранка ТЕНТ остварити, дефинише се кроз програм за реализацију циља.

■ Побољшање расвете у машинској хали ТЕНТ Б

– Програм садржи неопходне податке у вези са реализацијом, као што су потребне активности, затим одговорности и рокови за реализацију активности, материјални и људски ресурси који су неопходни како за реализацију појединачних активности, тако и целокупног циља, рок за реализацију циља и методе за његову верификацију. Програм израђује и предлаже енергетски менаџер задужен за организациону целину, а све у договору са руководством и тимом за менаџмент енергијом организационе целине. Са циљевима и програмима је потребно да се сагласи директор организационе целине и на крају да их одобри директор огранка, након што предлог циљева и програма усвоји Одбор за IMS на нивоу огранка ТЕНТ – каже Саша Ђорђевић.

Он каже да ће постављени циљеви енергетске ефикасности и реализација њихових програма у првих шест месеци ове године бити представљени и разматрани на следећем Одбору за IMS.

Р. Радосављевић

Традиција коју треба чувати

Пред стручним погледима кинологских судија нашло се 311 паса који припадају групама од око 100 различитих раса

У Обреновцу је 4. септембра, у организацији обреновачког Кинологског друштва и уз подршку

Градске општине Обреновац, одржана 17. Међународна изложба паса свих раса САСИБ 2022. На простору парка код Геронтолошког центра и на травнатом простору између насеља Тополице и парка, заљубљеници у псе, из земље и региона, изложили су 311 паса.

– Овом међународном изложбом паса показујемо да је Обреновац центар кинологије у Србији. Тридесет регистрованих одгајивачница у нашем граду говори колико су Обреновчани посвећени гајењу паса на прави начин. Самим тим, седамнаеста по реду Међународна изложба паса потврђује да је ово традиција коју треба чувати, унапређивати

■ Председник општине отвара изложбу

и кинологију подизати на виши ниво – рекао је Милош Станојевић, председник ГО Обреновац.

Према речима Миломира Мариновића, директора изложбе, било је изложено око 100 раса паса.

– Све ове расе паса разврстане су у 10 група. Од групе овчара, белгијских и немачких, преко булова, теријера, јазавичара, поларних паса, па до гонича, птичара, лабрадора, паса за разоноду и хртова – рекао је Мариновић.

У оквиру Међународне изложбе паса организован је и меморијал „Драгорад Драгојевић“ за власнике ротвајлера. Драгојевић је био

члан Кинологског савеза Србије и настрадао је 1999. године приликом бомбардовања зграде РТС-а. На манифестацији су били његова мајка и брат. Међу учесницима манифестације био је и Јован Павличек, велики љубитељ паса, новинар и кинолог.

Иако је изложба била такмичарског карактера (проглашени су најбољи пси у свакој групи), власници паса су је искористили и за дружење и размену искустава. Учесници манифестације и бројни посетиоци имали су прилику за упознавање, куповину опреме, набавку хране за своје љубимце.

Р. Радосављевић

■ Власници паса са својим љубимцима

■ Саобраћајна сигнализација у близини школа

Обележавање пешачких прелаза

Крајем августа у Обреновцу је завршено постављање хоризонталне сигнализације у непосредној близини основних и средњих школа. Надлежне службе Јавног предузећа „Београд пут“ уочи почетка нове школске године обележавале су пешачке прелазе и проверавале исправност саобраћане сигнализације у зонираним деловима око школа.

– Општина Обреновац, у сарадњи са свим релевантним институцијама, донела је одлуку да због безбедности наших најмлађих суграђана, провери целокупну вертикалну и хоризонталну сигнализацију на простору око школских објеката – изјавио је Иван Стојић, члан Већа општине Обреновац.

Пешачки прелази су видљиво обележени, поправљени су и „лежећи полицајци“ тамо где је било потребно. Али, посебан третман имало је обележавање у Улици Љубе Ненадовића где се налази Основна школа „Јован Јовановић Змај“.

– Ово је једна од најкритичнијих тачака на територији општине, па смо ову улицу ставили на листу приоритета. Ова саобраћајница је транзитна, налази се између Шабачког и Ваљевског пута, а велики број аутомобила зауставља се баш на овом простору – истакао је Стојић.

Комисија за безбедност у саобраћају општине Обреновац најавила је да ће почетком школске године спровести нове акције ради повећања безбедности свих учесника у саобраћају, посебно деце.

Р. Радосављевић

„Хрисовуља“ за Радета Танасијевића

Не смета ми кад кажу да сам песник са села. Човека умногоме одређује и оно чиме се бави, што је његов хлеб, каже овогодишњи лауреат

Раде Танасијевић (1962), песник из Дражеваца, добитник је „Жичке хрисовуље“. Ово значајно песничко признање уручено му је 19. августа, на Преображење, у манастиру Жича. Жири који су чинили Никола Вујић, Дејан Алексић, Милош Малишић, Ана Гвозденовић и председник Драган Хамовић, у одлуци је навео да Танасијевићу додељује признање за укупно песничко стваралаштво и за „умну лирику земље коју у српском језику обрађује“.

– Раде Танасијевић припада ретком соју „истинских песника земље“, ако под тиме разумемо потпуност припадања своме наслојеном, живом језичком тлу. Унутрашња тензија Танасијевићеве поезије у знаку је колебања између потребе останка и потребе одласка, у сталној игри замене места присутних и одсутних појава – наведено је у образложењу жирија.

Раде Танасијевић је рођен у селу Дражевац и ту живи бавећи се земљорадњом. Објавио је

седам збирки песама: „Потпор“ (Нолит, 2000), „Зимске песме“ (Нолит, 2004), „У земаљској слави и сјају“ (Народна књига, 2006), „Климатске промене“ (Библиотека „Влада Аксентијевић“, 2010), „Нестајање“ (Партенон, 2013), „Салон одбијених“ (ауторско издање, 2014) и „Ствари око мене убрзано старе“ (Повеља, 2020). Оставио је значајан траг и у књижевности за децу. За најмлађе је објавио књиге: „Кифлице са маком“ (Нолит, 2001), „Јастук од меморијске пене“ (РТС, 2015), „Увод у њиву“ (Библиотека „Влада Аксентијевић“, 2018) и „Шазбука“ (Службени гласник, 2021). Песме Радета Танасијевића су преведене на шпански, немачки и пољски језик.

Осим „Жичке хрисовуље“, Танасијевићу су додељене и „Нолитова награда“ за поезију (2001), Награда Радио Београда 1 за кратку причу за најмлађе „Добро јутро, децо“ (2009), песничка награда „Србољуб Митић“ (2010), Награда града Ниша за књижевност за децу и младе (2019) и награда „Гордана Брајковић“ (2019).

Песник и деца

Сваки пут док трактором пролазим поред школе, хор деце виче за мном: „Песник! Песник!“, не би ли ме исмејала. Чини ми се да се у том часу осећам срећно. Радовао сам се што су ме истим повицима дочекали и кад сам се вратио из Краљева – каже Танасијевић.

■ Раде Танасијевић

– Не смета ми кад кажу да сам песник са села. Човека умногоме одређује и оно чиме се бави, што је његов хлеб. Неспоразум настаје када се ствара стереотипна слика о песнику сељаку који пева римовану десетерачку поезију о најчешће пројектованој фолклорној традицији. Одавно смо захваћени вртлогом промена. Оно што је урадио професор Драгиша Витошевић средином прошлог века обједињујући поезију Пауна Петронијевића, Србољуба Митића, Добрице Ерића и других, најпре у часопису „Расковник“, а затим у два антологијама „Пастир тражи дно неба“ и „Орфеј међу шљивама“, свакако је драгоцен део наше књижевности – рекао је Танасијевић у Краљеву након добијања „Жичке хрисовуље“.

Говорећи о свом селу, Раде Танасијевић подсећа да је написао „горки стих“: „Никада нећу напустити своје село/овде имам све што ми недостаје“.

– Нисам једини који је своје родно место претворио у стално место боравка, у острво. Песник Раша Ливада поручује: „Иди на острво/ да не постанеш острво“. Не напуштати свој завичај значи бити лишен нових и нових сензација. Али, постоје путовања и путовања о којима говорим у својим књигама – нагласио је Танасијевић.

Награду „Жичка хрисовуља“ до сада су добили најзначајнији српски песници. Међу лауреатима овог високог песничког признања били су: Миодраг Павловић, Матија Бећковић, Милован Данојлић, Стеван Раичковић, Љубомир Симовић, Брана Петровић, Милосав Тешић и други.

Р. Радосављевић

■ Сеоски живот као инспирација

Уво није створено за buku

Едукација и превентивно деловање најбољи за одбрану од штетног утицаја буке

Секција медицине рада Српског лекарског друштва одржала је 23. септембра 1994. године састанак у ТЕНТ-у. Тема разговора је била „извештај о испитивањима аудитивних и екстрааудитивних утицаја буке и приказ компјутерског система за оцену радне способности“. Осим овога, разговарано је и о формирању базе података неопходних Служби медицине рада, а представљен је и посебан прилог о улози дијететичара у медицини рада. Овом састанку, у чијој припреми су учествовали и представници Дома здравља у Обреновцу и стручњаци ТЕНТ-а, присуствовало је више од 100 лекара специјалиста из читаве Републике.

Највише пажње на скупу било је посвећено буци у радној средини. Није било случајно да се о овом „проклетству човека модерног доба“, како су буку окарактерисали научници који се баве људским слухом, расправља баш у ТЕНТ-у. Бука је ту једна од доминантних штетности по здравље и радну способност запослених. На састанку се чуо и податак да чак 53 одсто од 1.900

радника подвргнутих периодичним прегледима има оштећење слуха. Међутим, бука штетно делује и на читав организам што су потврдили резултати испитивања које су у ТЕНТ-у обавили стручњаци Института за медицину здравља „Др Драгомир Карајовић“ из Београда и обреновачког Дома здравља.

– Људско ухо и организам нису „створени за buku“, односно нису развили механизме за одбрану од њеног штетног утицаја. Слук који је оштећен не може се поправити, као ни друге последице деловања буке. Зато је неопходно систематско превентивно деловање ради заштите слуха запослених – истакнуто је на скупу Српског лекарског друштва у ТЕНТ-у.

Истраживање аудитивних и екстрааудитивних утицаја буке у ТЕНТ-у обављено је током 1994. на узорку од 100 запослених који су у току рада изразито били изложени буци. Праћен је утицај буке на органе слуха и равнотеже, кардиоваскуларни систем, нервни систем и психичко стање и хематолошки, биохемијски и хормонални статус. Код више од половине прегледаних радника утврђен је повишени крвни

притисак, а број запослених код којих су утврђени неуролошки симптоми процентуално је већи него у укупној популацији. Знатан број прегледаних има умањење когнитивне способности.

Закључак Секције медицине рада Српског лекарског друштва био је да се наставе испитивања, али на већем броју радника. Договорено је, такође, да се организује перманентни васпитно-образовни рад из заштите од буке. Наиме, радници најчешће нису користили средства индивидуалне и колективне заштите јер нису

знали колико тешка оштећења здравља бука може да изазове.

У другом делу седнице Српског лекарског друштва представљен је компјутерски систем за оцену радне способности који је развијен у сарадњи стручњака Дома здравља (амбуланта у ТЕНТ А) и Електрорачуноског центра ТЕНТ-а. Базу података за оцену радне способности чинили су картон радног места (са подацима о штетностима и оптерећењима карактеристичним за поједина радна места) и картон периодичног прегледа радника. Радна способност оцењивана је помоћу рачунара укрштањем ове две врсте података уз обраду 42 параметра.

О улози дијететичара у медицини рада говорила је Снежана Ралић, виши дијететичар-нутрициониста из Саветовалишта за исхрану Дома здравља у Обреновцу. Ради отклањања последица неправилне исхране на продуктивност рада, она је предложила увођење бесплатног јутарњег „заштитног obroka“ који би се састојао од лако сварљивих воћних сокова и јогурта. То се у свету показало као веома исплатива мера.

Приредио: Р. Радосављевић

Заштита од буке

Мирослав Софронић, тадашњи заменик директора Јавног предузећа ТЕНТ, на састанку одржаном пре 28 година, говорио је о решавању проблема буке у ТЕНТ-у. Он је нагласио да се тежи елиминисању извора буке где год је то могуће, али пресудно је веће коришћење индивидуалних и колективних средстава заштите.

■ Бука негативно утиче и на кардиоваскуларни систем

Угљена прашина

Угљену прашину чине све ситнозрне круте честице угља које могу да лебде у ваздуху. У термоелектранама настају током утовара, транспорта и истовара угља. Осим што је штетна за људе и захтева одговарајућу заштиту органа за дисање, ова прашина је прилично запаљива. На депонијама угља често долази до њеног самозапаљења, што се манифестује танким праменовима дима који избијају из дубине депоније. Ту су „ватрогасци“ булдожери који сабијају угаљ на тим местима и истискују кисеоник.

Највећи разлог избијања почетних пожара у затвореном простору је паљење наталожене угљене прашине на млиновима, каналима аеро смеше, ростовима и пајнерима. Угљена прашина се нагомилава у зонама ових уређаја због њихове незаптивености и прогоревања елемената. Службе одржавања редовно обављају дефектажу и поправке на местима пропуштања угљене прашине и тако делују превентивно. Осим тога, угљену прашину сакупљају и велики и снажни усисивачи.

Почетни пожари углавном се гасе водом из хидрантске мреже, а дешавало се да је потребно и ватрогасно возило јер се овакви тињајући пожари брзо шире и могу да оштете каблове и осталу опрему. Ниједан почетни пожар настао паљењем угљене прашине није изазвао испад блока нити прекид неког дела техничког процеса.

Р. Радосављевић

